

สรุปเนื้อหา

สังคม ม.4 เทอม 1

พระพุทธศาสนา

ชนัญกิจ 16 แฉวัน ในสมัยพุทธกาล

- แบ่งออกเป็น 2 อาณาเขต
- 1. มัชฌิมชนบทหรือมัชยมประเทศ - พื้นที่เมืองใหญ่
- 2. ปัจจันตชนบทหรือปัจจันตประเทศ - พื้นที่โดยรอบ
- ประชาชน 2 กลุ่ม คือ อริยกะ, มิลักษะ
- การบริหารราชการดำเนินผ่านรัฐสภา โดยแต่ละแคว้นมีระบบการปกครองแตกต่างกัน เช่น การปกครองแบบสามัคคีธรรมของแคว้นวัชชี การปกครองแบบราชธิปไตยของแคว้นมคธ
- สภาพสังคม -> นับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู -> มีความเชื่อเรื่อง ระบบบรรณะ

การก่อตั้งพระพุทธศาสนา

- หลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้ วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6
- พระพุทธเจ้าแบ่งประเภทคนเป็น บัว 4 เหล่า ->
- แบ่งเพื่อเลือกสอนให้อย่างเหมาะสม

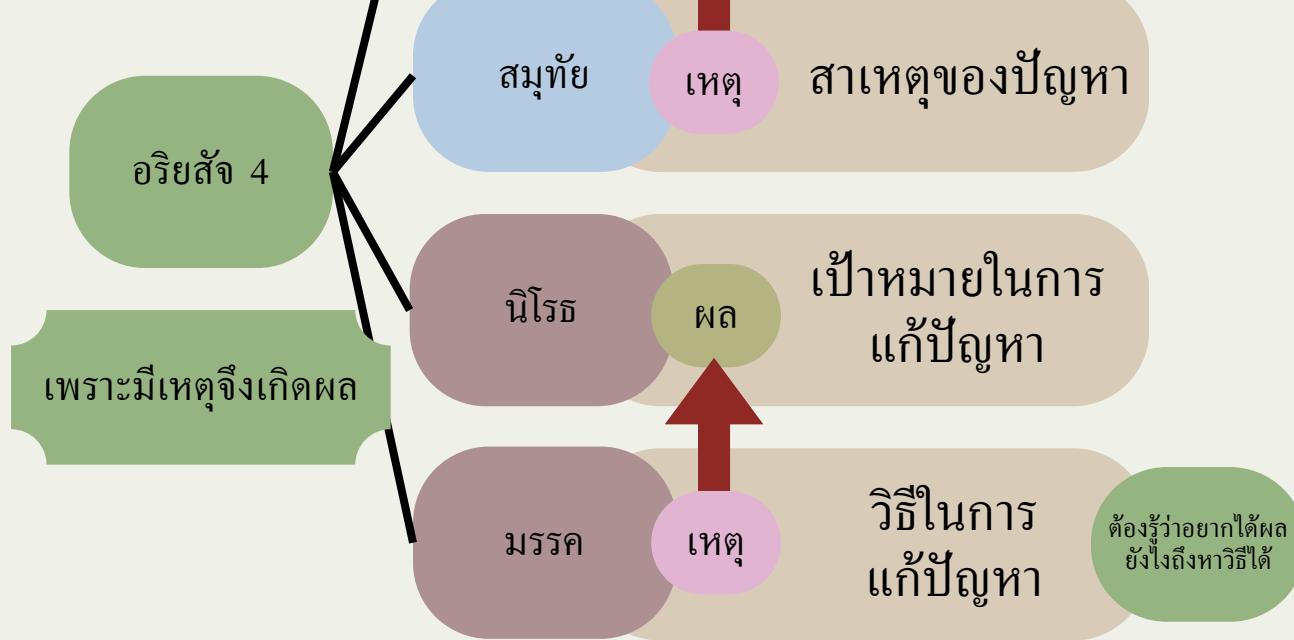
การบริหารและการรำงรักษา

- <- พระพุทธเจ้าได้รับยกย่องว่ามีความเป็นผู้นำ ผ่านถ้อยคำ เช่น การบริหารที่มี เช่น บัญญัติพระวินัย, คำแนะนำเรื่องการทำสังคายนา

ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

- หลักมัชฌิมปฐีปทา - ข้อปฏิบัติอันเป็นทางสายกลาง ดำเนินชีวิตแบบที่ไม่เดือดร้อนตนเอง และผู้อื่น -> นำหลัก มรรค 8 มาปรับใช้

- สัมมาทิปฏิรูป คือแนวคิดที่ถูกต้อง
- สัมมาสังกปปะ คือตัดสินใจถูกต้อง
- สัมมาวาจา คือการพูดจาเหมาะสม
- สัมมากัมมัมตະ คือการกระทำถูกต้อง
- สัมมาอาชีวะ คืออาชีพสุจริต
- สัมมารายามะ คือพยายามในสิ่งดี
- สัมมาสติ คือรู้ตัวเสมอ
- สัมมาสมาธิ คือตั้งใจ ตั้งมั่น

สรุปเนื้อหา สังคม ม.4 เทอม 1

พระพุทธศาสนา

การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา

- พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ใช้ “ปัญญา” พิจารณาเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ สิ่งที่คู่กันกับปัญญา นั่นคือ “ศรัทธา”
- ความศรัทธา 4 อย่างที่ควรมี กัมมสัทธา (เชื่อในกรรม), วิปากสัทธา (เชื่อผลของกรรม), กัมมัสสกทาสัทธา (เชื่อว่าสัตว์โลกมีกรรมเป็นของตัวเอง), ตถาคตโพธิสัทธา (เชื่อปัญญาในการตรัสรู้ของตถาคต)
- ปัญญาที่ควรพัฒนา 3 ด้าน ปปายโภค (รู้จักค. เสื่อม), อายโภค (รู้จักค. เจริญ), อุปายโภค (รู้วิธีลดเหตุแห่งความเสื่อม)
- ปัญญาของคนมี 2 แบบ คือ โยคะปัญญา (ฝึกฝนให้ได้มา เหมือนการเล่นโยคะ) และ สหชาติปัญญา (ความรู้ที่มาพร้อมการเกิด)

ลักษณะประชาริปไตยในพระพุทธศาสนา

- เยกุยยสิกา - ตัดสินข้อขัดแย้งโดยใช้เสียงข้างมาก
- เสมอ, สีมา - เขตแดน สถานที่ประจำสงฆ์
- เสรีภาพในการศึกษาศาสนาด้วยภาษาใดก็ได้
- เคารพกฎหมายของประเทศที่พระ sangha อาศัยอยู่

หลักการของพระพุทธศาสนา กับ หลักวิทยาศาสตร์

- วิทยาศาสตร์ไม่ยอมรับอำนาจเหนือธรรมชาติ แต่ศาสนายอมรับ และเน้นอำนาจเหนือธรรมชาติ
- สิ่งที่เหมือน
 - เชื่อว่าสิ่งที่เกิดล้วนมีเหตุ (ทุกข์-ปราภูมิการณ์)
 - ตั้งคำถามจากสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้ชิม ได้สัมผัส

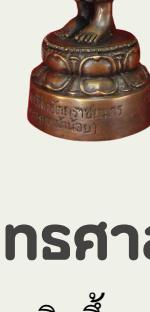

พระพุทธศาสนาฝึกฝนคนให้ไม่ประมาท

- ปัจฉิมโวหาร --> อัปมาทธิรรฆ (การวางแผนอยู่บ่นความไม่ประมาท มีสติ รอบคอบ ระมัดระวัง)
 - เช่น สอดส่อง, อุบัติรดชน

พระพุทธศาสนา กับ การมุ่งสู่อิสรภาพ

- อิสรภาพในทางพระพุทธศาสนา --> หลุดพ้นจากทุกข์ --> มีสุข
- ความสุขขั้นพื้นฐาน --> มีทรัพย์ ได้ใช้จ่าย ไม่มีหนี้ ไม่มีโภค
- อิสรภาพสูงสุดของพระพุทธศาสนา --> หลุดพ้นจากทุกสิ่ง --> นิพพาน
- นิพพาน - การหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ไม่มีภพหน้า

- ปฏิกิจสมุปบาท หรือ อิทัปปัจจยตา --> ทุกอย่างเกิดขึ้นและดับไปโดยมีเหตุปัจจัย ไม่มีสิ่งใดที่เกิดขึ้นโดย ไม่มีเหตุปัจจัย

พระพุทธศาสนา เป็นศาสตร์แห่งการศึกษา

- การศึกษา หมายถึง การฝึกฝน อบรม เล่าเรียน ให้เป็นคนดีและเพื่อฝึกให้เป็นคนที่มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง มี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ปรโตโมyx (ภายนอก) ข้อมูลที่ได้รับ มีทั้งจริงและเท็จ
 - โยนิโสัมสิกการ (ภายใน) เพราะข้อมูลที่ได้อาจเป็นเท็จจึงต้องมีวิธีการคิดที่ทำให้เกิดปัญญา

สรุปเนื้อหา

สังคม ม.4 เทอม 1

พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา กับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- เศรษฐกิจพอเพียง - แนวทางปฏิบัติตน โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับต่อความเสี่ยง บนพื้นฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ระมัดระวัง และคุณธรรม
 - หลักทางสายกลาง - พอประมาณ ไม่มากเกินหรือน้อยเกินจนเดือดร้อน
 - อัปมาทธิรัตน์ - มีภูมิคุ้มกัน ไม่ประมาทเสมอ
 - รู้จักใช้ปัญญาในการคิดวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้น
- เศรษฐกิจพอเพียง กับ ศาสนาพุทธ
 - เรื่องเรียน
 - เรื่องเงิน
 - เรื่องการใช้ชีวิต
 - และอื่น ๆ

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา กับ การศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และสังคม

- การเมือง - เน้นเรื่องการแบ่งพลประโยชน์และอำนาจ
- พระพุทธศาสนา - เน้นการอยู่ร่วมกันแบบสันติภาพ
- หากนำมาร่วมกันจะเกิดเป็นหลักอธิปไตยที่เรียกว่า -- ธรรมชาติปั้ไทย
 - อัตตาธิปไตย -- เพศจกร -- ตัวเองเป็นใหญ่
 - โลกธิปไตย -- ประชาธิปไตย -- โลก(ส่วนรวม)เป็นใหญ่
 - ธรรมชาติปั้ไทย -- แบบไดก์ได แต่ต้องมีคุณธรรมเป็นใหญ่

พระรัตนาตรัย หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 สุภาษิต

ขอให้โชคดีในการสอบ

